ष्णुर्न" ऋ०६।२५।५। घञर्थे भावे क वा।२वेगे तुरगः।

तुरग पुंस्त्री तुरेण वेगेन गच्छति गम–ड। घोटके अमरः स्त्रियां जातित्वात् ङीष्। "तुरगशताकुलस्य परमेकतुरङ्गजन्मनः"। "उल्लङ्घ्य गन्तुं तुरगास्तदीषुः" माघः २चित्ते मेदिनिः। मुग्धबोधे तुरां वेगं गच्छतीति वाक्यम्।

तुरगगन्धा स्त्री तुरगस्येव गन्धोऽस्याः। अश्वगन्धायां राजनि० ६त०। अश्वस्यगन्धे पु०। तुरङ्गगन्धादयोऽप्यत्र रत्नमा०।

तुरगदानव पु० तुरगाकारो दानवः शा०त०। केशिदानवे। "यत्रास्ते स हि दुष्टात्मा केशी तुरगदानवः" "कृतं तुरगदैत्येन सर्वान् गोपान् जिघांसता" हरिवं० ८१अ०।

तुरगब्रह्मचर्य्य न० तुरस्येव ब्रह्मचर्य्यम्। स्त्रिया अलाभे तत्त्यागरूपे व्रतभेदे त्रिका०।[संगीतदा० उक्ते तालभेदे।

तुरगलीलक पु० "द्रुतं द्वन्द्वं विरामान्तं लघुस्तुरगलीलके"

तुरगातु त्रि० तुरेण गातुः गम–वेदे वा० डातु। १त्वरया गमनकारके।२तूर्णगमने च "अनच्छये तुरगातु जीवमेजद्ध्रुवम्" ऋ० १।१६४।३०। "तुरगातु स्वव्यापाराय गमनम्" भा०।

तुरगानन पु०तुरगस्याननमिवाननमस्य। १किन्नरभेदे तुरङ्गवदने। देशभेदे स च देशः वृ० स० १४ अ० उत्तरस्यामुक्तः। "उत्तरतः कैलासः" इत्युपक्रमे "त्रिगर्त्ततुरगाननाश्वमुखाः"।

तुरगिन् त्रि० तुरगो वाहनत्वेनास्त्यस्य इनि। अश्वारोहिणिहे मच०। तुरङ्गिन् प्रभृतयोऽप्यत्र "तुरङ्गिभिर्यत्रनिरुद्धवेगाः" माघः।

तुरगी स्त्री तुरगस्तद्गन्धोऽस्त्यस्या अच् गौरा०ङीष्। १अश्वगन्धायाम् मेदि०। तुरग+जातौ ङीष्।२तुरगजातिस्त्रियाञ्च।

तुरङ्ग पुंस्त्री० तुरेण गच्छति गम–ख मुम् वा डिच्च।१घोटके स्त्रियां जातित्वात् ङीष्।२चित्ते न० शब्दरत्ना०। 'नियोज्य तं होमतुरङ्गरक्षणे" रघुः। तुरगशब्दे उदा०।

तुरङ्गक पु० तुरङ्ग इव कायति कै–क। १हस्तिघोषावृक्षे रत्नमाला०। स्वार्थे क।२घोटके।[महिष्यां राजनि०।

तुरङ्गद्विषणी स्त्री तुरङ्गोद्विष्यतेऽनया वा० क्यु–ङीप्।

तुरङ्गप्रिय पु० ६त०। यवे राजनि०।

तुरङ्गम पुंस्त्री०तुरं गच्छति गम–खच् मुम्। १घोटके अमरः स्त्रियां जातित्वात् ङीष्। "अवेहि मां प्रीतमृते तुरङ्गमात्" रघुः।"रसातलं संक्रमिते तुरङ्गमे" रघुः।

तुरङ्गवक्त्र पु० तुरङ्गस्येव वक्त्रमस्य। अश्वाकारमुखे किन्नरे जटाधरः तुरङ्गवदनादयोऽप्यत्र अमरहेमचन्द्रौ।

तुरङ्गारि पु० ६त० सेवनेऽश्वनाशके १करवीरे वृक्षे. जात्या तद्द्वेषिणि २महिषे च रत्नमा०। [लतायाम् राजनि०।

तुरङ्गिका स्त्री तुरङ्गः तदाकारोऽस्त्यस्याः ठन्। देवदाली-

तुरङ्गी स्त्री तुरङ्गस्तद्गन्धोऽस्त्यस्याः अच् गौरा०ङीष्।१अश्वगन्धायां रत्नमा० तुरङ्ग+जातौ ङीष्।२घोटकजातिस्त्रियाञ्च। [णी(ण्यी)त्।

तुरण त्वरायां कण्ड्वा० पर० अक० सेट्। तुरण्यति अतुर-

तुरण न० जु० तुर–बा० भावे क्यु। क्षिप्रगमने "सुरेतस्तुरणे तुरण्युः" ऋ०१।१२१।५। "तुरणे क्षिप्रगमने" भा०।

तुरण्य पु०तुरण्य–कण्ड्वा०भावे घञ्।त्वरायाम्।"उषसस्तुरण्यसत्" ऋ० ४।४०।२। "तुरण्यसद्त्वरया सीदतीति" भा०

तुरण्यु त्रि०कण्ड्वा०तुरण्य–उन्। त्वरायुक्ते।"तुभ्यं शुक्रास सूरयस्तुरण्यवः"ऋ०१।१३४।५।"तुरण्यवः त्वरायुक्ताः"भा०

तुरम् अव्य० अद० चु० तुर–बा० अमु। त्वरायाम्। "तुरं यतीषु तुरयन्नृजिप्यः" ऋ० ४।३८।७।

तुरस् न० अद० चुरा० तुर–असुन्। त्वरायाम्। "आयसस्तुरस्येये" १०।९६।८।

तुरायण न० तुर–क तस्यायनं "पूर्वपदात् संज्ञायाम्" पा० णत्वम्। १यज्ञभेदे सि०कौ०।२असङ्गे अमरः त्वरितस्य हि गमनमसङ्गवद्भवतीति तस्य तथात्वम्। २सत्रभेदे "तुरायणं वैशाखशुक्लपञ्चम्याम्" "चैत्रस्य वा" कात्या० २४।८।१।२। "तुरायणं सत्रनाम" कर्कः तद्विधानं तत्रैव उत्तरतो दृश्यम्। अत ऊर्द्ध्वमिष्ट्ययनानि" आ० श्रौ० २।१४।१। उपक्रमे। "संवत्सरिकाणि" २स०। "इष्ट्ययनानि संवत्सरेण संवत्सरैर्वा साध्यानि" नारा०। तुरायणम् ४सू० तद्विहितं इष्टिभिरयनं "तुरायणं हि व्रतमप्यधृष्यमक्रुधनोऽकरवं त्रिंशतोऽब्दान्"भा० आनु०१०३ अ०। तुरायणं यज्ञभेदमावर्त्तयति ठञ्। तौरायणिक तद्यज्ञकारके।

तुरासाह् पु० तुरं त्वरितं साहयति अभिभवति चु० साहेः क्विप् पूर्वपददीर्घः। १इन्द्रे अमरः अस्य हलादौ सुपि हस्य ढत्वे षत्वम्। तुराषाट्–अजादौ तु न षत्वं तुरासाहमित्यादि "तुरासाहं पुरोधाय धाम स्वायम्भुवं ययुः" कुमा०। "कालेनारिवधात् प्रीतः तुराषाडिव शार्ङ्गिणम्"रघुः"तुराषाट् विश्वभूर्त्ते सुराग्रज!"हरिवं० २५९ अ०। इन्द्रस्तुतौ।